FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (första avdelningen)
den 19 februari 1998 *

I de förenade målen T-369/94 och T-85/95,

DIR International Film Srl, bolag bildat enligt italiensk rätt, Rom,

Nostradamus Enterprises Ltd, bolag bildat enligt brittisk rätt, London,

Union PN Srl, bolag bildat enligt italiensk rätt, Rom,

United International Pictures BV, bolag bildat enligt nederländsk rätt, Amsterdam,

United International Pictures AB, bolag bildat enligt svensk rätt, Stockholm,

United International Pictures APS, bolag bildat enligt dansk rätt, Köpenhamn,

* Rättegångsspråk: engelska.

United International Pictures A/S, bolag bildat enligt norsk rätt, Oslo,

United International Pictures EPE, bolag bildat enligt grekisk rätt, Aten,

United International Pictures OY, bolag bildat enligt finsk rätt, Helsingfors, och

United International Pictures y Cià SRC, bolag bildat enligt spansk rätt, Madrid,

företrädda av advokaten Michel Waelbroeck, Bryssel, delgivningsadress: advokatbyrån Ernest Arendt, 8—10, rue Mathias Hardt, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Berend Jan Drijber och Peter Oliver, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av, för det första, de skrivelser av den 12 september 1994 som European Film Distribution Office (EFDO) riktade till sökandena och i vilka den uppgav att den hade bordlagt beslutet om sökandenas ansökan om ett lån inom ramen för handlingsplanen för att främja utvecklingen av den europeiska audiovisuella industrin (Media) för att distribuera två filmer och/eller den rättsakt genom vilken kommissionen gav EFDO anvisningar om detta och, för det andra, av den rättsakt av den 5 december 1994 genom vilken EFDO avslog dessa låneansökningar och/eller den rättsakt genom vilken kommissionen gav EFDO anvisningar om detta,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen)

sammansatt av ordföranden A. Saggio, och domarna V. Tiili och R. M. Moura Ramos,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 1 oktober 1997,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser och bakgrund till tvisten

1 Den 21 december 1990 antog rådet beslut 90/685/EEG om genomförandet av en handlingsplan för att främja utvecklingen av den europeiska audiovisuella industrin (Media) (1991—1995) (EGT L 380, s. 37; svensk specialutgåva, område 13, volym

20, s. 56, nedan kallat beslut 90/685). Media är en akronym för "mesures pour encorager le développement de l'industrie audiovisuelle" (åtgärder för att främja utvecklingen av den audiovisuella industrin). I beslutet konstaterar rådet till att börja med att det anser att det är ytterst viktigt att öka ansträngningarna för att utveckla Europas audiovisuella kapacitet (första övervägandet). Det preciserar därefter att det har tagit del av kommissionens meddelande och två förslag till beslut om ett handlingsprogram för att främja utvecklingen av den europeiska audiovisuella industrin "Media" 1991—1995 (KOM(90) 132 slutlig av den 4 maj 1990, inte publicerat i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, nedan kallat meddelandet om den audiovisuella politiken) (åttonde övervägandet). För övrigt framhåller rådet att den europeiska audiovisuella industrin bör agera för att avskaffa uppsplittring av marknaderna och anpassa sina produktions- och distributionsstrukturer, som är för begränsade och olönsamma, (fjortonde övervägandet) och att i detta sammanhang små och medelstora företag bör ges särskild uppmärksamhet (femtonde övervägandet).

2 I artikel 2 i beslut 90/685 anges att Media-programmet skall ha följande mål:

— Att bidra till skapandet av en gynnsam miljö i vilken gemenskapens företag kan agera som en drivande kraft tillsammans med företagen från andra europeiska länder.

— Att stimulera och öka de europeiska audiovisuella produkternas konkurrenskraft, med särskild hänsyn till den roll som små och medelstora företag spelar och deras krav, de legitima intressena hos alla de yrkesverksamma som deltar i det ursprungliga skapandet av sådana produkter och situationen för länder i Europa med begränsad audiovisuell produktionskapacitet eller med begränsad geografisk utsträckning och begränsat språkområde.

— Att öka utbytet över de europeiska gränserna av filmer och audiovisuella program och dra största möjliga nytta av de olika distributionssätt som antingen redan existerar eller som skall införas i Europa, i syfte att säkra en ökad avkastning på investeringar, en ökad spridning och större offentlig genomslagskraft.

— Att öka europeiska produktions- och distributionsföretags andel av världsmarknaden.

— Att gynna tillträde till och användning av ny kommunikationsteknik, särskilt europeisk sådan, i samband med produktion och distribution av audiovisuellt material.

— Att uppmuntra en generell strategi för den audiovisuella industrin som beaktar det inbördes beroendet mellan dess olika sektorer.

— Att säkerställa att åtgärder på europeisk nivå kompletterar åtgärderna på nationell nivå.

— Att bidra, särskilt genom att förbättra den ekonomiska och kommersiella kompetensen hos de yrkesverksamma i den audiovisuella industrin i gemenskapen, i samarbete med existerande institutioner i medlemsstaterna, till skapandet av villkor som möjliggör för företag i den sektorn att fullt ut dra fördel av den inre marknaden.

3 Dessutom konstaterade kommissionen i sitt meddelande om den audiovisuella politiken (s. 9) att European Film Distribution Office — Europäisches Filmbüro eV (nedan kallad EFDO), en sammanslutning som är registrerad i Hamburg (Tyskland), "bidrar till att skapa nätverk för samdistribution genom att främja samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet".

4 I artikel 7.1 i beslut 90/685 anges att kommissionen är ansvarig för genomförandet av Media-programmet. Enligt punkt 1.1 i bilaga I till beslut 90/685 är en av mekanismerna för genomförandet av Media-programmet en kraftig utbyggnad av de åtgärder som EFDO vidtar för att främja distribution över gränserna av europeiska filmer till biografer.

5 Mot denna bakgrund har kommissionen slutit avtal med EFDO om de finansiella aspekterna av genomförandet av Media-programmet. En kopia av avtalet för år 1994, som är av intresse i detta fall, har ingivits i målet (nedan kallat 1994 års avtal).

6 I artikel 3.2 i detta avtal hänvisas det till de samarbetsvillkor som anges i bilaga 3 till avtalet. Dessa samarbetsvillkor har även ingivits i målet av kommissionen. Enligt villkoren skall bland annat varje fråga som rör genomförandet av Media-programmet godkännas i förväg av kommissionens företrädare och i synnerhet "generellt [när det rör sig om] förhandlingar som kan få återverkningar för förbindelserna mellan kommissionen och politiska makthavare och/eller branschorganisationer" (första punkten g).

7 EFDO:s verksamhet regleras för övrigt av föreskrifter som den själv har antagit och som på ett obestämt sätt har godkänts av kommissionen. En version av föreskrifterna av den 15 februari 1994 har också ingivits i målet. Enligt dessa föreskrifter förvaltar EFDO en fond ur vilken filmdistributörer beviljas lån med 50 procent av de beräknade distributionskostnaderna. Lånen är räntefria och behöver bara återbetalas om intäkterna för filmen täcker de beräknade kostnaderna i det land för vilket lånet har beviljats. Avsikten med lånen är att minska den risk som

distributionen av filmer är förenad med och att bidra till att säkerställa en spridning av filmer som utan en sådan finansiering skulle ha liten chans att visas på biografer. EFDO:s urvalskommitté beslutar om låneansökningarna.

8 I punkt VI.2 i dessa föreskrifter anges att EFDO:s urvalskommitté efter att i fackpublikationer ha kungjort ett slutdatum skall pröva ansökningarna och bevilja lån till projekt som uppfyller urvalskriterierna till dess att medlen är uttömda.

9 Kommissionen har som svar på de skriftliga frågor som förstainstansrätten har ställt den förklarat att den kort tid före varje möte i EFDO:s urvalskommitté underrättas om alla ansökningar som har ingivits och att de ansvariga vid kommissionen, efter en undersökning av om dessa ansökningar uppfyller de fastställda villkoren (exempelvis i fråga om budget eller i fråga om huruvida distributörer i orientaliska europeiska länder kan beviljas lån), "i allmänhet meddelar EFDO sin ståndpunkt muntligen i stället för skriftligen".

10 Enligt punkt III.1 a i föreskrifterna skall de som söker bidrag från EFDO bland annat uppfylla följande villkor:

"Minst tre olika distributörer som företräder åtminstone tre olika länder i [Europeiska] unionen eller länder med vilka samarbetsavtal har slutits skall samtycka till att visa en film på biografer. Samtliga berörda distributörer skall inge sina ansökningar före samma slutdatum."

11 I föreskrifterna anges dessutom en prioritetsordning för valet av distributionsprojekt (punkt VI.1):

"Första prioritet

De distributionsprojekt (filmer) som förenar det största antalet distributörer, det vill säga som garanterar en distribution i flest länder, skall ha företräde framför projekt som förenar färre distributörer/länder.

Andra prioritet

Projekt (filmer) från länder som anses 'svåra' att exportera från skall ha företräde framför projekt från alla andra länder. Efter en utvärdering av EFDO:s pilotfas och i enlighet med ledningskommitténs beslut skall alla länder i Europeiska unionen ... med undantag för Frankrike, Storbritannien och Tyskland ... anses vara 'svåra' att exportera från.

Tredje prioritet

Om projekt är likvärdiga med hänsyn till de föregående kriterierna skall företräde ges åt filmer från länder som ännu inte har erhållit bidrag eller till filmer från länder som mer sällan har erhållit bidrag.

Fjärde prioritet

Om ytterligare kriterier är nödvändiga skall företräde ges åt projekt som på grund av sina distributionsformer förefaller ha störst chanser till framgång när de visas på biografer."

12 Enligt punkt VI.3 i föreskrifterna kan slutligen en bidragsansökan avslås utan motivering om EFDO direkt eller indirekt får kännedom om omständigheter som tyder på att lånet inte kommer att återbetalas eller inte kommer att kunna återbetalas i vederbörlig ordning.

13 Den förste och den tredje sökanden, DIR International Film Srl och Union PN Srl, har producerat den italienska filmen "Maniaci Sentimentali" och den andre sökanden, Nostradamus Enterprises Ltd, har producerat filmen "Nostradamus", som är en engelsk-tysk samproduktion. Den fjärde sökanden, United International Pictures BV (nedan kallat UIP), ett gemensamt dotterbolag till bolagen Paramount Communications Inc. (ett amerikanskt bolag), MCA Inc. (ett japanskt bolag) och Metro-Goldwyn-Mayer Inc. (ett franskt bolag), i vilket dessa ägde lika stora andelar när talan väcktes, ägnar sig huvudsakligen åt att distribuera långfilmer i hela världen, med undantag för USA, Porto Rico och Kanada. Den femte, den sjätte, den sjunde, den åttonde, den nionde och den tionde sökanden, United International Pictures AB (Sverige), United International Pictures APS (Danmark), United International Pictures A/S (Norge), United International Pictures EPE (Grekland), United International Pictures OY (Finland) och United International Pictures y Cià SRC (Spanien), är dotterbolag till UIP och verkar som lokala distributörer i sina respektive länder (nedan kallade dotterbolag).

14 På begäran av producenterna till filmen "Maniaci Sentimentali" skickade UIP genom sina respektive dotterbolag (och för Filmes Lusomundo SARL:s räkning, ett bolag som inte är knutet till UIP och som är verksamt i Portugal) den 28 juli 1994 ansökningar till EFDO om finansiering av denna films distribution i Norge, Finland, Sverige, Danmark, Grekland och Spanien.

15 Samtidigt ingav UIP, på begäran av producenten till filmen "Nostradamus", en ansökan till EFDO om finansiering av denna films distribution i Norge, Finland, Sverige och Danmark genom sina respektive dotterbolag.

16 Av skriftväxlingen mellan EFDO och kommissionen, som har ingivits i målet på förstainstansrättens begäran, framgår det att kommissionen enligt en telefax av den 7 september 1994 motsatte sig att EFDO fattade ett beslut avseende de ansökningar om finansiering som ingivits av dotterbolagen till UIP innan den hade tagit ställning till UIP:s ansökan om förnyat undantag. I ett annat telefax av samma dag upprepade kommissionen sin uppmaning till EFDO "att inte [den dagen] ta ställning till dessa ansökningar utan bordlägga dem i avvaktan på att kommissionen slutligt avgjorde det ärende avseende UIP som den redan handlade".

17 Den 12 september 1994 mottog dotterbolagen till UIP per telefax skrivelser från EFDO, enligt vilka "EFDO:s kommitté [hade] bordlagt beslutet om [deras] ansökan avseende filmerna 'Nostradamus' och 'Maniaci Sentimentali' ... till dess att Europeiska kommissionen har fattat ett generellt beslut om [UIP: s] ställning i Europa" (nedan kallade de omtvistade skrivelserna). Detta generella beslut var enligt parterna det beslut som kommissionen skulle fatta i anledning av UIP:s ansökan om förnyelse av det undantag som med stöd av artikel 85.3 i EG-fördraget hade beviljats för avtalet mellan de tre moderbolagen om upprättandet av det gemensamma dotterbolaget och anslutande avtal om i huvudsak produktion och distribution av långfilmer. Det undantag som hade beviljats genom kommissionens beslut 89/467/EEG av den 12 juli 1989 i ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget (IV/30.566 — UIP) gällde till och med den 26 juli 1993 (EGT L 226, s. 25, nedan kallat beslut 89/467).

18 Efter mottagandet av de omtvistade skrivelserna kontaktade de fyra första sökandena företrädare för EFDO och kommissionen för att markera sitt missnöje och för att erhålla vissa upplysningar och handlingar så att deras ansökningar skulle

kunna omprövas. Företrädarna för UIP kontaktade även den medlem av kommissionen som bland annat ansvarade för kulturella frågor, J. de Deus Pinheiro, för att be honom att ingripa så att ansökningarna skulle kunna prövas på nytt. Då de underrättades om att ärendet hade överlämnats till generaldirektoratet för konkurrens, skrev UIP:s styrelse även till den medlem av kommissionen som ansvarade för konkurrensfrågor, K. Van Miert, och bad honom om upplysningar. Denne framhöll i sitt svar att det inte fanns något samband mellan förfarandet avseende UIP:s ansökan om förnyelse av undantaget med stöd av artikel 85.3 i fördraget och förfarandet avseende EFDO:s beviljande av subventioner. Kommissionen förklarade vid det offentliga sammanträdet att detta uttalande av K. Van Miert enbart betydde att UIP i alla fall inte skulle kunna åberopa ett beslut av EFDO om att bevilja ett lån till stöd för sin ansökan om förnyat undantag.

19 Då dessa kontakter inte ledde till önskat resultat väckte sökandena den 16 november 1994 talan i fråga om de omtvistade skrivelserna.

20 Den 5 december 1994 prövade EFDO:s kommitté, "efter UIP:s protester", ansökningarna om finansiering och beslutade att avslå dem. UIP underrättades om detta beslut genom en skrivelse från EFDO av den 10 januari 1995 (nedan kallat det omtvistade beslutet).

21 Av skriftväxlingen mellan EFDO och kommissionen, som kommissionen har ingivit i målet på förstainstansrättens begäran, framgår det att kommissionen vid en opreciserad tidpunkt föreslog EFDO att avslå sökandenas ansökningar av det skälet att de inte uppfyllde urvalskriterierna därför att flera dotterbolag till ett och samma distributionsbolag inte var "olika distributörer" i den mening som avses i EFDO:s föreskrifter.

22 Enligt det omtvistade beslutet, som har avfattats av EFDO, har ansökningarna avslagits därför att "Europeiska unionens kommission ännu inte har beslutat om UIP:s framtida ställning i Europa. Eftersom EFDO:s låneavtal är baserade på att

de filmer som mottar stöd visas på biografer under en femårsperiod, var det inte möjligt att fatta något annat beslut för att inte blanda sig i det rättsliga förfarande som UIP har inlett vid Europeiska unionens kommission. Dessutom anser EFDO:s kommitté att UIP inte helt uppfyller de nedan angivna målen för Mediaprogrammet: '... skapa nätverk för samdistribution genom att främja samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet' (handlingsplan för att främja utvecklingen av den europeiska audiovisuella industrin 'Media' 1991—1995)".

Förfarandet och parternas yrkanden

Mål T-369/94

23 Det är under dessa omständigheter som sökandena, genom en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 16 november 1994, har väckt talan avseende i huvudsak ogiltigförklaring av de omtvistade skrivelserna och/eller den rättsakt genom vilken kommissionen gav EFDO anvisningar att fatta dessa beslut. Målet registrerades som nummer T-369/94.

24 Kommissionen har framställt en invändning om rättegångshinder genom en särskild handling som inkom till förstainstansrättens kansli den 30 januari 1995.

25 Sökandena yttrade sig över invändningen om rättegångshinder den 5 april 1995.

26 De har också vid upprepade tillfällen begärt att förstainstansrätten skall vidta vissa processledningsåtgärder.

27 Den 3 maj 1995 bad sökandena, vilka ännu inte hade haft möjlighet att yttra sig över bilaga 3 till 1994 års avtal (se ovan punkt 6), som kommissionen ingivit efter sökandenas synpunkter på invändningen om rättegångshinder, att få inge en inlaga med kompletterande synpunkter. Förstainstansrättens ordförande beslutade att inlagan skulle föras till handlingarna i målet och delges motparten.

28 Genom beslut av den 7 november 1995 förenade förstainstansrätten invändningen om rättegångshinder med målet i sak.

29 Det skriftliga förfarandet har förflutit normalt och avslutades när dupliken inkom den 12 juli 1996.

30 Sökandena har i sin ansökan yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara de omtvistade skrivelserna och/eller den rättsakt genom vilken kommissionen gav EFDO anvisningar att fatta dessa beslut, samt

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

31 I sina svar på förstainstansrättens skriftliga frågor har sökandena frånfallit sitt yrkande om ogiltigförklaring av kommissionens anvisningar till EFDO.

32 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan,

— i andra hand ogilla talan, samt

— i båda fallen förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

33 Slutligen har kommissionen begärt att förstainstansrätten vid beslutet om rättegångskostnaderna skall beakta det förhållningssätt som sökandena har intagit genom att fullfölja sin talan trots att den saknar föremål sedan juni 1995.

Mål T-85/95

34 Sökanden har, genom en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 16 mars 1995, väckt talan i fråga om det omtvistade beslutet och/eller den rättsakt genom vilken kommissionen gav EFDO anvisningar att fatta detta beslut. Detta mål registrerades som nummer T-85/95.

35 De har också begärt att förstainstansrätten skall vidta vissa processledningsåtgärder.

36 Det skriftliga förfarandet har förflutit normalt och avslutades när dupliken inkom den 21 december 1996.

37 Sökandena har i sin ansökan yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara det omtvistade beslutet och/eller den rättsakt genom vilken kommissionen gav EFDO anvisningar att fatta detta beslut, samt

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

38 I sina svar på förstainstansrättens skriftliga frågor har sökandena frånfallit sitt yrkande om ogiltigförklaring av kommissionens anvisningar till EFDO.

39 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, samt

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Föreningen av målen

40 I skrivelse av den 22 juni 1995 upplyste kommissionen förstainstansrätten om att den medgav att talan kunde upptas till sakprövning i mål T-85/95, men att den fortfarande bestred att talan kunde prövas i mål T-369/94 och föreslog sökandena att de skulle återkalla denna.

41 Den 13 juli 1995 ingav sökandena ett yttrande till förstainstansrätten med synpunkter över denna skrivelse från kommissionen. I stället för att återkalla sin talan begärde de att de två målen skulle förenas.

42 Kommissionen genmälde i skrivelse av den 25 juli 1995 att den inte kunde se vad sökandena hade för nytta av att fullfölja den första talan, men motsatte sig inte uttryckligen att målen förenades.

43 Den 13 maj 1997 beslutade förstainstansrättens ordförande att förena målen T-369/94 och T-85/95 vad gällde det muntliga förfarandet och domen.

Det offentliga sammanträdet

44 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid offentligt sammanträde den 1 oktober 1997.

Upptagandet till sakprövning

Sammanfattning av parternas argumentation

45 Kommissionen har medgivit att den kan ställas till svars för de beslut som EFDO fattar i samband med de finansiella aspekterna av genomförandet av Media-programmet. Den anser nämligen att förbindelserna med de privata organ som på avtalsmässig grund bistår den vid genomförandet av Media-programmet skall garantera att befogenheten att besluta om ansökningar om finansiellt bidrag

tillkommer kommissionen. Den har dessutom konstaterat att ett decentraliserat system för beslutsfattande och domstolsprövning kan anses strida mot Media-programmets gemenskapskaraktär.

46 Den anser ändå att talan i mål T-369/94 inte kan upptas till sakprövning av det skälet att de omtvistade skrivelserna endast är provisoriska. Det framgår klart av själva lydelsen av de omtvistade skrivelserna att beslutet endast hade bordlagts. Under dessa omständigheter är dessa skrivelser inte rättsakter som kan ogiltigförklaras i den mening som avses i artikel 173 i fördraget.

47 Kommissionen har tillagt att tillkännagivandet av att beslutet hade bordlagts inte skall tolkas som ett implicit avslag, eftersom det saknas bestämmelser om när ett beslut senast skall fattas.

48 Sökandena har för det första gjort gällande att de omtvistade skrivelserna är riktade till dem och berör dem direkt och personligen.

49 De anser för det andra att de omtvistade skrivelserna i själva verket är ett avslag på ansökningarna om finansiering av EFDO, med hänsyn till att det kan dröja länge innan kommissionen beslutar om UIP:s ansökan om förnyelse av undantaget med stöd av artikel 85.3 i fördraget och att uppskjutandet av visningen av de två aktuella filmerna till denna tidpunkt skulle medföra att de förlorade praktiskt taget allt marknadsvärde. Det är inte något realistiskt alternativ ur affärsmässig synvinkel att uppskjuta projekt avseende filmvisning, reklam och marknadsföring på obestämd tid.

50 Vid det offentliga sammanträdet framhöll sökandena återigen att de omtvistade skrivelserna är rättsakter mot vilka talan kan väckas och att det omtvistade beslut som senare har fattats endast är en bekräftande rättsakt.

51 Kommissionen har inte bestridit att talan kan upptas till sakprövning i mål T-85/95.

Förstainstansrättens bedömning

52 Förstainstansrätten konstaterar till att börja med att enligt artikel 7.1 i beslut 90/685 är kommissionen ansvarig för genomförandet av Media-programmet. Vidare följer det av domstolens dom av den 13 juni 1958 i mål 9/56, Meroni mot Höga myndigheten (REG 1958, s. 9, 47; svensk specialutgåva, häfte 1), att ingen delegering av befogenheter som ger en bedömningsfrihet som innebär en omfattande befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar kan anses vara tillåten. I enlighet med dessa principer skall enligt det relevanta avtalet mellan kommissionen och EFDO om de finansiella aspekterna av genomförandet av Media-programmet (se ovan punkterna 5 och 6) i praktiken alla beslut som fattas inom ramen för detta godkännas i förväg av kommissionens företrädare. I detta avseende har kommissionen förklarat att den före varje möte i EFDO:s urvalskommitté underrättas om alla ansökningar som har ingivits och att de ansvariga vid kommissionen, efter en undersökning av dessa ansökningar, meddelar EFDO sin ståndpunkt (se ovan punkt 9).

53 Mot bakgrund av vad som har anförts ovan anser förstainstansrätten att kommissionen ligger bakom de beslut som EFDO fattar om de ansökningar om finansiering som inges inom ramen för Media-programmet och att kommissionen därför är ansvarig för deras innehåll och kan stämmas inför rätta för att försvara dem.

54 I detta fall har kommissionen i huvudsak bestämt innehållet i de omtvistade skrivelserna och det omtvistade beslutet, även om motiveringen av beslutet inte är formulerat i exakt de ordalag som kommissionen föreslog.

55 Förstainstansrätten anser följaktligen att de omtvistade skrivelserna och det omtvistade beslutet i princip kan bli föremål för en talan vid gemenskapsdomstolarna riktad mot kommissionen.

56 Förstainstansrätten skall dock även pröva om sökandena, med hänsyn till omständigheterna i detta fall, har ett berättigat intresse av att få saken prövad och talerätt.

57 Till att börja med konstaterar förstainstansrätten att talan i målet T-369/94 i första hand är riktad mot de omtvistade skrivelserna och att om dessa ogiltigförklarades är de enda åtgärder som skulle kunna vidtas för att följa domen, i enlighet med artikel 176 i fördraget, slutliga beslut om de ansökningar om finansiering som sökandena ingivit. Sådana beslut har dock fattats efter att denna talan väcktes och är föremål för talan i mål T-85/95. En dom av förstainstansrätten om ogiltigförklaring av de omtvistade skrivelserna skulle således inte kunna föranleda de åtgärder som avses i artikel 176 i fördraget, vilket betyder att sökandena inte längre har något intresse av att få dessa rättsakter ogiltigförklarade.

58 Följaktligen saknar talan i mål T-369/94 föremål och det finns därför inte anledning att avgöra målet.

59 Förstainstansrätten konstaterar för övrigt att det omtvistade beslutet som talan avser i mål T-85/95 var riktat till de av UIP:s dotterbolag som hade ingivit ansökningar om finansiering, det vill säga den femte, den sjätte, den sjunde, den åttonde, den nionde och den tionde sökanden. Dessa har följaktligen talerätt i egenskap av mottagare av det omtvistade beslutet.

60 Slutligen konstaterar förstainstansrätten att den förste, den andre och den tredje sökanden har producerat filmer för vilka det har sökts finansiering av EFDO. De har gjort gällande, vilket inte har bestridits av kommissionen, att ett lån från EFDO skulle innebära att distributionskostnaderna skulle kunna täckas tidigare och att producenten följaktligen även skulle erhålla sin royalty tidigare. Den fjärde sökanden, UIP, har förvärvat rätten att visa de aktuella filmerna på biografer och har sedan överlåtit denna rätt till sina dotterbolag som är etablerade i de länder där det är planerat att filmerna skall distribueras. Det är för övrigt UIP som för dotterbolagens räkning, och enligt vad UIP har uppgivit på begäran av den berörda producenten, har skickat deras ansökningar om finansiering till EFDO. Under dessa omständigheter är både filmproducenterna och UIP direkt och personligen berörda på grund av vissa egenskaper som är utmärkande för dem eller på grund av en faktisk situation som särskiljer dem i förhållande till alla andra personer på ett sätt som motsvarar vad som gäller för en person som ett beslut är riktat till.

61 Talan i mål T-85/95 kan följaktligen tas upp till sakprövning.

Prövning i sak i mål T-85/95

62 Till stöd för sin talan har sökandena anfört tre grunder avseende åsidosättande av urvalskriterierna i EFDO:s föreskrifter, bristande förenlighet med Mediaprogrammets filosofi och mål respektive avsaknad av motivering.

63 Förstainstansrätten anser att den första och den andra grunden skall prövas i ett sammanhang.

Den första och den andra grunden: Åsidosättande av urvalskriterierna i EFDO:s föreskrifter respektive bristande förenlighet med Media-programmets filosofi och mål

Sammanfattning av parternas argumentation

64 Inom ramen för den första grunden har sökandena för det första gjort gällande att ansökningarna om finansiering helt och hållet uppfyllde alla villkoren i EFDO:s föreskrifter och i synnerhet kravet på att minst tre distributörer som företräder åtminstone tre olika länder i Europeiska unionen skall samtycka till att visa en film på biografer. Enligt sökandena avser uttrycket "tre olika distributörer" tre olika juridiska personer, oberoende av om dessa har någon anknytning till varandra, och det vore inte berättigat att betrakta bolag i en bolagskoncern som en enda distributör.

65 Mot kommissionens argument, att ett av Media-programmets centrala mål skulle vara att skapa nätverk för samdistribution genom att främja samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet, har sökandena invänt att detta mål inte nämns i föreskrifterna, där det tvärtom anges att det huvudsakliga syftet skall vara att utvidga distributionen av europeiska filmer på det paneuropeiska planet. Föreskrifterna för den verksamhet som benämns Espace vidéo européen (nedan kallad EVE), vilken är en av de europeiska programgrupper som har bildats inom ramen för Media-programmet och vars syften och metoder har stora likheter med EFDO: s, främjar för övrigt uttryckligen distribution genom koncernbolag, genom att det anges att "särskild uppmärksamhet skall ges till bolag som bedriver verksamhet inom flera territorier".

66 Sökandena har tillagt att EFDO i praktiken beviljade lån till koncernbolag när det gällde bland andra filmerna "De Flat", "Jack and Sarah" och "Carrington". De har till sin replik fogat en förteckning, som omfattar år 1992—1995, över totalt 13 filmer som enligt dem har distribuerats av koncernbolag med bidrag från EFDO.

67 Vidare har de gjort gällande att ansökningarna om finansiellt bidrag för distributionen av filmen "Nostradamus" ingavs av fyra bolag som är knutna till UIP och i samförstånd med sex andra distributörer som inte är knutna vare sig till varandra eller till något bolag i UIP-koncernen, vilket ger totalt sju sökande enligt svarandens tolkning av regeln om "olika distributörer". Ändå har bara ansökningarna från de sex distributörer som inte är knutna till UIP förklarats uppfylla urvalskriterierna. Detta är inte förenligt med svarandens ståndpunkt.

68 För det andra begränsas EFDO:s befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar vid urvalet av distributionsprojekt av de urvalskriterier som anges i föreskrifterna. I föreskrifterna anges inte att ansökningar som uppfyller de föreskrivna villkoren kan avslås av andra skäl och enligt andra kriterier än de som uttryckligen nämns.

69 Sökandena menar nämligen att, eftersom kommissionen inte kan delegera befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar till personer som inte är självständiga (det ovannämnda målet Meroni m. fl. mot Höga myndigheten), kan EFDO inte avslå låneansökningar på grundval av kriterier som inte ingår i föreskrifterna och inte heller erhålla någon befogenhet att göra detta. Under dessa omständigheter har EFDO inget utrymme för skönsmässig bedömning som ger den möjlighet att välja om den skall tillämpa urvalskriterierna i föreskrifterna när en ansökan uppfyller kriterierna. Sökandena har tillagt att även om EFDO skulle ha en viss befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar som ger den möjlighet att avslå ansökningar som uppfyller urvalskriterierna, har denna rätt överskridits i detta fall, på så sätt att det omtvistade beslutet innebär åsidosättande av principerna om likabehandling, rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar.

70 Sökandena har framhållit att föreskrifterna endast ger EFDO rätt att utan någon motivering avslå en ansökan, även om sökanden uppfyller villkoren för att få stöd, i det mycket specifika fall när den "direkt eller indirekt får kännedom om omständigheter som tyder på att lånet inte kommer att återbetalas eller inte kommer att kunna återbetalas i vederbörlig ordning".

71 I detta avseende har sökandena betonat dels att det omtvistade beslutet inte ger uttryck för någon oro över UIP:s soliditet, dels att all oro hade varit obefogad med hänsyn till att UIP:s moderbolag eller banker hade kunnat ställa en säkerhet för lånen, vilket sökandena till och med föreslog i en skrivelse till direktören för Media-programmet vid kommissionens generaldirektorat — Information, kommunikation, kultur och audiovisuella medier (GD X).

72 Inom ramen för den andra grunden har sökandena till att börja med uppgivit att en rättsakt som strider mot Media-programmets filosofi och mål innebär en överträdelse av beslut 90/685.

73 De har påpekat att Media-programmet har till syfte att öka utbytet över de europeiska gränserna av filmer och dra största möjliga nytta av de olika distributionssätten, i syfte att säkra en ökad avkastning på investeringar, en ökad spridning och större offentlig genomslagskraft. Om det medgavs att EFDO kan avslå ansökningar av liknande skäl som de som har framförts i detta fall, skulle UIP inte bara vara utestängd från stöd från EFDO för de två filmer som är i fråga, utan också för alla andra europeiska filmer som bolaget kan komma att försöka distribuera inom förutsebar framtid, oavsett om kommissionen har beslutat om förnyelse av det undantag som UIP har beviljats med stöd av artikel 85.3 i fördraget. Det förhållandet att en distributör kan eller inte kan erhålla räntefria lån inom ramen för den verksamhet som EFDO bedriver skulle kunna vara av avgörande betydelse för producenten, eftersom ett lån innebär att distributionskostnaderna kan täckas

tidigare och att producenten följaktligen även kan erhålla sin royalty tidigare. Om kommissionens ståndpunkt godtogs skulle filmdistributionen i Europa bli mindre effektiv, eftersom producenterna, i brist på bättre, skulle välja en distributör som kunde erhålla finansiering av EFDO.

74 Vidare utgör kommissionens ståndpunkt i detta fall även en uppenbar diskriminering av UIP till förmån för de andra distributörerna.

75 Kommissionen har vad gäller den första grunden bestridit att EFDO skulle vara juridiskt bunden att bevilja medel till projekt som uppfyller urvalskriterierna. De disponibla finansiella medlen ger den nämligen inte möjlighet att tillgodose alla ansökningar som har ingivits och det måste följaktligen göras ett urval i enlighet med den ovan nämnda prioritetsordningen. Eftersom sökandenas ansökningar inte ens uppfyllde urvalskriterierna, har frågan om hur prioritetsordningen skulle tillämpas aldrig uppkommit.

76 Kommissionen har förklarat att sökandenas ansökningar inte uppfyllde urvalskriterierna, då enligt dennas mening uttrycket "olika distributörer" i EFDO:s föreskrifter skall förstås som att det avser oberoende bolag eller bolag utan någon inbördes anknytning. Den har tillagt att om det godtogs att ansökningar från bolag som tillhörde samma koncern uppfyllde urvalskriterierna för finansiellt bidrag, skulle det kunna uppmuntra ekonomiska aktörer att bilda separata bolag i det enda syftet att uppfylla urvalskriterierna för ett bidrag. Ett sådant handlande skulle enligt kommissionen kunna leda till missbruk som allvarligt kan hindra Mediaprogrammets mål att främja ett verkligt gränsöverskridande samarbete mellan distributörerna.

77 Kommissionen har också framhållit att de bestämmelser som är tillämpliga på EVE-verksamheten, vilka sökandena har åberopat, saknar relevans i detta fall, eftersom det rör sig om ett helt annat system än EFDO: s.

78 Kommissionen har i sin duplik uppgivit att även om EFDO ibland har beviljat lån till bolag med inbördes anknytning, har det aldrig rört sig om så många bolag som i detta fall och de har aldrig utgjort en majoritet. Som svar på en fråga som förstainstansrätten ställde vid det offentliga sammanträdet, angående uppgifterna i förteckningen över ansökningar om finansiering som EFDO har godkänt sedan bildandet, har kommissionen medgivit att EFDO vid två tillfällen år 1992 har beviljat lån för distribution av en film till tre bolag, av vilka två hade en inbördes anknytning. Denna beklagliga omständighet förringar emellertid inte den betydelse som kommissionen fäster vid tolkningen av den regel om tre olika distributörer som det har redogjorts för ovan i punkt 76.

79 Vad beträffar att ansökningarna avslogs på grund av att UIP:s ställning var oviss och att det fanns tvivel om huruvida bolaget skulle kunna återbetala ett lån, har kommissionen förklarat att med hänsyn till att det endast var UIP:s dotterbolag, inte deras moderbolag, som skulle motta lånen från EFDO, rådde det en viss osäkerhet om huruvida dotterbolagen skulle kunna återbetala lånen om detta blev nödvändigt. Det förhållandet att UIP var inblandat i ett förfarande om förnyelse av ett undantag med stöd av artikel 85.3 i fördraget var inget som i sig föranledde EFDO att avslå ansökningarna.

80 Av dessa skäl menar kommissionen att sökandenas talan inte kan bifallas på den första grunden.

81 Kommissionen anser att den andra grunden är för vag och därför skall förkastas. Det är nämligen först i sin replik som sökandena har nämnt vilken rättsregel som skulle ha överträtts. Vidare stöds deras argument inte av någon bevisning. Dessutom står beslutet i överensstämmelse med ett av Media-programmets väsentliga mål, nämligen att främja samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet. Sökandenas talan kan således i varje fall inte bifallas på denna grund.

Förstainstansrättens bedömning

82 Det är ostridigt att EFDO:s föreskrifter har godkänts av kommissionen i samband med genomförandet av Media-programmet, som regleras av beslut 90/685. Med hänsyn till dessa föreskrifters plats i Media-programmet och till att kommissionen genom att åberopa dem för att motivera det omtvistade beslutet anser att de är bindande och utgör en rättskälla vid genomförandet av detta program, är de, precis som beslut 90/685, rättsregler som gemenskapsdomstolarna skall säkerställa efterlevnaden av.

83 EFDO:s föreskrifter skall dessutom, med beaktande av normhierarkin, tolkas mot bakgrund av syftet med beslut 90/685.

84 Den första frågan som skall avgöras i detta fall är huruvida urvalskriteriet i EFDO:s föreskrifter (punkt III.1 a), enligt vilket "[m]inst tre olika distributörer som företräder åtminstone tre olika länder i [Europeiska] unionen eller länder med vilka samarbetsavtal har slutits skall samtycka till att visa en film på biografer ...", har tolkats och tillämpats korrekt i detta fall.

85 Enligt sökandena betyder uttrycket "tre olika distributörer" tre skilda juridiska personer, oavsett om dessa har någon inbördes anknytning. Enligt kommissionen är det nödvändigt att tolka uttrycket så att de olika distributörerna skall vara oberoende bolag och inte ha någon inbördes anknytning. Denna tolkning skulle vara nödvändig för att respektera Media-programmets huvudsakliga mål att "skapa nätverk för samdistribution genom att främja samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet".

86 Förstainstansrätten konstaterar att, som sökandena har anmärkt, detta mål inte som sådant återfinns bland de mål som uppräknas i artikel 2 i beslut 90/685. Det förekommer dock i meddelandet om den audiovisuella politiken, till vilket rådet hänvisar i det åttonde övervägandet i beslutet. Närmare bestämt konstaterar kommissionen i detta att EFDO bedriver en första försöksverksamhet som syftar till att samarbetet mellan de europeiska distributörerna skall ge dem möjlighet att cirkulera filmer över gränserna och på detta sätt försöka skapa den "stora filmmarknaden". Kommissionen uppger bland annat i detta dokument att EFDO "bidrar till att skapa nätverk för samdistribution genom att främja samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet".

87 Rådet har klart givit sitt stöd till de projekt som satts igång under Media-programmets pilotfas (nionde och tionde övervägandet i beslut 90/685), inklusive de som har inletts av EFDO, vilken rådet hänför sig till i bilaga I till beslut 90/685, där det beskriver EFDO som en distributionsmekanism som är lämpad för "kraftig utbyggnad".

88 Vidare utgör målet att främja kontakter och samarbete mellan distributörer som är etablerade i olika europeiska länder underlag för beslut 90/685 i flera avseenden. Således anser rådet att uppsplittringen av marknaderna måste avskaffas (fjortonde övervägandet). Det anser att särskild uppmärksamhet bör ges åt små och medelstora företag vid anpassningen av marknadens struktur (femtonde övervägandet). I artikel 2 tredje strecksatsen anges också målet att dra största möjliga nytta av de olika distributionssätt som antingen redan existerar eller som skall införas i Europa.

89 Det är således obestridligt att rådet ansåg att Media-programmet skulle bidra till en ny utveckling på den europeiska filmmarknaden och i synnerhet skapandet av nya samarbetsformer mellan de europeiska aktörerna i syfte att utveckla Europas audiovisuella kapacitet.

90 Genom kravet på att "[m]inst tre olika distributörer som företräder åtminstone tre olika länder i [Europeiska] unionen eller länder med vilka samarbetsavtal har slutits skall samtycka till att visa en film på biografer" åskådliggör också EFDO:s föreskrifter det mål som består i att främja skapandet av nya nätverk för samarbete.

91 Förstainstansrätten anser därför att kommissionen och EFDO under omständigheterna i detta fall inte har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning genom att anse att beviljandet av finansiella medel från gemenskapen till distribution av filmer måste främja skapandet, i Europa, av nätverk av distributörer som inte tidigare funnits. De har således kunnat anse att lån som beviljas av EFDO skall främja nya kontakter och samarbetet mellan i synnerhet små och medelstora distributörer som är etablerade i olika europeiska länder, och som utan ett sådant program med finansiella förmåner förmodligen inte skulle vara så motiverade att upprätta kontakter. De har av detta rätteligen dragit slutsatsen att ett lån endast kan beviljas för ett distributionsprojekt som bidrar till detta mål för Media-programmet.

92 För övrigt kan det inte bestridas att ekonomiska aktörer skulle kunna uppmuntras att bilda separata bolag i det enda syftet att kunna erhålla ett finansiellt bidrag om alla nätverk, oavsett uppbyggnad, kunde erhålla lån inom ramen för Media-programmet.

93 Vad beträffar den så kallade EVE-verksamheten, som bedrivs inom ramen för Media-programmet, och som enligt sökandena främjar bolag som bedriver verksamhet inom flera territorier, konstaterar förstainstansrätten till att börja med, utan att ens behöva undersöka betydelsen av denna mening i urvalskriterierna, att det omtvistade beslutet i detta fall ingår i en verksamhet som är åtskild från EVE-verksamheten och att det framför allt regleras av EFDO:s föreskrifter tolkade mot bakgrund av Media-programmets mål. Med hänsyn till dessa rättsliga bestämmelser har kommissionen dessutom, genom en skönsmässig bedömning, kunnat anse att det under omständigheterna i detta fall är lämpligt att stödja skapandet av nätverk mellan oberoende distributörer.

94 Av de skäl som har anförts ovan har kommissionen och EFDO rätt att kräva att ansökningar om finansiering av distribution av filmer inom ramen för Media-programmet, för att uppfylla urvalskriterierna, skall ha ingivits av minst tre distributörer som inte tidigare har något omfattande eller stadigvarande samarbete.

95 Det är ostridigt att UIP, som har sitt säte i Nederländerna, inledningsvis bildades av tre amerikanska bolag för att i Europa distribuera filmer som produceras och/eller distribueras av moderbolagen eller något av moderbolagen, dotterbolagen, koncernbolagen, generalagenterna, franchisetagarna eller licensinnehavarna, såsom kommissionen konstaterade i beslut 89/467 (sjunde övervägandet). UIP:s verksamhet står under noggrann kontroll av moderbolagen, vilket framgår av beslutet (i synnerhet fyrtioförsta övervägandet). Bolaget har dotterbolag i gemenskapen som verkar som lokala distributörer (åttonde övervägandet i beslut 89/467) och som har begränsat självstyre, såsom framgår av handlingarna i målet. Mot denna bakgrund anser förstainstansrätten att det samarbete och det nätverk för distribution som UIP:s dotterbolag själva har skapat, utan medverkan av andra bolag, på grund av denna uppbyggnad och dotterbolagens ringa oberoende inte motsvarar de samarbetsformer som avses i beslut 90/685.

96 Under dessa omständigheter har kommissionen och EFDO haft rätt att betrakta UIP:s dotterbolag som en enda distributör vid bedömningen av om de låneansökningar som bolagen skickade till EFDO uppfyllde urvalskriterierna.

97 Vad för det första gäller ansökningarna om lån för filmen "Maniaci Sentimentali" måste det konstateras att UIP:s dotterbolag inte hade slutit några avtal med andra oberoende distributörer. Eftersom dotterbolagen skall betraktas som en enda distributör vid prövningen av ansökningarna, var kravet på tre olika distributörer inte uppfyllt. I och med att projektet inte skapade nya nätverk för samarbete vid distributionen av filmer uppfyllde låneansökningarna från UIP:s dotterbolag inte urvalskriterierna.

98 Denna lösning, som i enlighet med vad som har konstaterats ovan är förenlig med de mål som eftersträvas med Media-programmet, kan inte ifrågasättas av den anledningen att EFDO vid två tillfällen år 1992 beviljade ett lån för distribution av en film åt tre bolag av vilka två hade en inbördes anknytning, och det således inte rörde sig om tre olika distributörer, vilket kommissionen medgav under det offentliga sammanträdet. I detta avseende har sökandena gjort gällande att mellan åren 1992 och 1995 distribuerades 13 filmer av bolag med inbördes anknytning med stöd av EFDO. Förstainstansrätten konstaterar, på grundval av uppgifterna i förteckningen över projekt som EFDO har godkänt sedan bildandet, att endast två av de 13 filmer som sökandena har åberopat avsåg låneansökningar som framställdes av färre än tre olika distributörer, vilket kommissionen har medgivit. Med hänsyn till att totalt 196 distributionsprojekt erhöll stöd från EFDO mellan åren 1992 och 1995, kan förstainstansrätten konstatera att det i själva verket inte fanns någon praxis att bevilja lån när distributionsprojektet inte framställdes av minst tre olika distributörer i den mening som har preciserats ovan. Under dessa omständigheter kan tillämpningen av regeln inte betecknas som godtycklig.

99 Vad för det andra gäller distributionen av filmen "Nostradamus" är det ostridigt att sex distributörer, som inte är knutna vare sig till varandra eller till något bolag i UIP-koncernen, erhöll finansiering av EFDO på grundval av ansökningar som ingivits inom samma tidsgräns som ansökningarna från UIP:s fyra dotterbolag. De berörda sökandena nämnde också i sina ansökningar — på det ställe där andra kända sökande skulle anges — fyra av de sex distributörer som hade erhållit finansiering samt ett bolag som inte återfanns bland de som fick sina ansökningar beviljade.

100 Förstainstansrätten måste av detta dra slutsatsen att de hade kommit överens om att distribuera filmen på det sätt som krävs enligt föreskrifterna. Det var således inte befogat att avslå ansökningarna från de berörda dotterbolagen till UIP av det skälet att det inte skapades något nytt nätverk med minst tre olika distributörer. Förstainstansrätten anser följaktligen att vad beträffar distributionen av filmen "Nostradamus" uppfyllde de berörda sökandenas ansökningar urvalskriterierna för att erhålla ett lån.

101 Den huvudsakliga anledningen till att ansökningarna avslogs var dock att kommissionen ännu inte hade "beslutat om UIP:s framtida ställning i Europa [... och att det inte var] möjligt att fatta något annat beslut för att inte blanda sig i [förfarandet om undantag]". Även om kommissionen under förfarandet har uppgivit att det förhållandet att UIP var inblandat i ett förfarande om förnyelse av ett undantag med stöd av artikel 85.3 i fördraget inte var något som i sig föranledde EFDO att avslå ansökningarna, utan att avslaget motiverades av en viss osäkerhet om huruvida dotterbolagen till UIP skulle kunna återbetala lånen om detta blev nödvändigt, som hängde samman med UIP:s ovissa ställning, anser förstainstansrätten att det utan tvivel var UIP:s och dess dotterbolags ovissa ställning som var den bakomliggande orsaken till att låneansökningarna avslogs.

102 Förvisso framhöll den medlem av kommissionen som ansvarade för konkurrensfrågor, K. Van Miert, i sin skrivelse till UIP:s styrelse att det inte fanns något samband mellan förfarandet avseende UIP:s ansökan om förnyelse av undantaget med stöd av artikel 85.3 i fördraget och förfarandet avseende EFDO:s beviljande av subventioner. Som kommissionen hävdade vid det offentliga sammanträdet, kan detta svar dock mycket väl tolkas på så sätt att sett specifikt utifrån gemenskapsrättens konkurrensbestämmelser hindrade inte på detta stadium avsaknaden av ett beslut om UIP:s ansökan om förnyelse av undantaget med stöd av artikel 85.3 i fördraget att den sökta subventionen beviljades, eftersom detta i förevarande fall inte alls skulle inverka på tillämpningen av konkurrensreglerna.

103 Vid detta skede i resonemanget anser förstainstansrätten att det är lämpligt att erinra om att undantaget för det grundläggande avtal som UIP:s tre moderbolag hade slutit om att bilda UIP som ett gemensamt bolag samt för avtalen om koncernbolagens samarbete löpte ut den 26 juli 1993. När EFDO fattade sitt beslut år 1994 var det ovisst om UIP:s undantag skulle förnyas. Det är obestridligt att framtiden för UIP:s dotterbolag var beroende av framtidsutsikterna för moderbolaget, som inte själv skulle kunna fortsätta att existera utan en förnyelse av undantaget med stöd av artikel 85.3 i fördraget. Under dessa omständigheter var det säkert att dotterbolagen inte hade kunnat fortsätta sin verksamhet om kommissionen inte förnyade undantaget för UIP.

104 Situationen för UIP och dess dotterbolag var vid denna tidpunkt synnerligen oviss och prekär, eftersom det krävdes ett undantag för att en samverkan som stred mot artikel 85.1 i fördraget skulle vara tillåten.

105 Av vad som har anförts ovan följer att även om ansökningarna från UIP:s dotterbolag avseende distributionen av filmen "Nostradamus" uppfyllde urvalskriterierna, kunde de avslås av det skälet att i och med att kommissionen inte hade beslutat om den skulle förnya det undantag som UIP hade beviljats med stöd av artikel 85.3 i fördraget, var bolagets och dess dotterbolags rättsliga ställning fortfarande oviss. Kommissionen och EFDO hade framför allt rätt att genom utövandet av sin befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar anse att på grund av denna prekära situation kunde dessa bolag inte ses som sådana strukturer som borde stödjas — i synnerhet vid ett avslag på ansökan om förnyelse av undantaget — även om de hade erbjudit alla begärda säkerheter för återbetalning av de sökta lånen. Inför utsikten att kommissionen inte skulle godkänna deras verksamhet som den var organiserad vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna i detta fall — vilket hade kunnat föranleda deras likvidation — hade det varit svårt att förena beviljandet av dessa lån till sökandena med dels det rimliga villkoret att kommissionen inte skulle stödja strukturer som kunde vara oförenliga med konkurrensreglerna, dels Media-programmets väsentliga syfte att främja utvecklingen av en kraftfull europeisk audiovisuell industri som skulle kunna övervinna allt motstånd. Om de berörda sökandena hade beviljats lån under omständigheterna i detta fall, skulle detta för övrigt ha lett till att andra företag, vars verksamhet tveklöst var förenlig med konkurrensreglerna och som var villiga och kapabla att skapa eller utveckla ett nätverk för distribution, hade gått miste om all gemenskapsfinansiering.

106 Detta betyder att det omtvistade beslutet uppfyllde kraven i beslut 90/685 och helt och hållet motsvarade Media-programmets mål att främja skapandet och utvecklingen av nätverk för samdistribution inom gemenskapen.

107 För övrigt kan målet att öka utbytet över de europeiska gränserna av filmer och dra största möjliga nytta av de olika distributionssätt som antingen redan existerar eller som skall införas samt att öka spridningen av filmer i Europa (artikel 2 tredje strecksatsen i beslut 90/685) endast eftersträvas i den mån som det är förenligt med det mål som kommissionen i detta fall har ansett vara väsentligt, det vill säga att främja skapandet av nya nätverk för samdistribution. För övrigt kunde de medel som inte anslogs till sökandena ställas till andra distributörers förfogande och därigenom främja detta syfte.

108 Slutligen kan förstainstansrätten inte godta argumentet att det förhållandet att bolagen i UIP-koncernen inte beviljades ett lån, eftersom kommissionen inte hade beslutat om den skulle förnya det undantag som UIP hade beviljats med stöd av artikel 85.3 i fördraget, skulle utgöra en uppenbar diskriminering av UIP till förmån för andra distributörer. Det finns nämligen ingen anledning att tro att EFDO och kommissionen skulle ha intagit en annan ståndpunkt till ansökningar från en annan bolagskoncern i samma situation.

109 Följaktligen saknas det fog för de två första grunderna, avseende i huvudsak frågan om det omtvistade beslutet var förenligt med EFDO:s föreskrifter och med Mediaprogrammets mål, och talan kan därför inte bifallas på dessa grunder.

Den tredje grunden: Avsaknad av motivering

Sammanfattning av parternas argumentation

110 Sökandena har gjort gällande att motiveringen i det omtvistade beslutet inte skulle utgöra de verkliga skälen till detta och att de inte är giltiga.

111 De har till att börja med hänfört sig till det ovannämnda svaret från K. Van Miert att det inte fanns något samband mellan förfarandet avseende UIP:s ansökan om förnyelse av undantaget med stöd av artikel 85.3 i fördraget och förfarandet avseende EFDO:s beviljande av subventioner. Enligt sökandena är påståendet att det inte skulle ha varit möjligt att fatta något annat beslut för att inte "blanda sig i det rättsliga förfarande som UIP har inlett vid kommissionen", eftersom det i EFDO:s låneavtal förutsätts att de filmer som mottar stöd visas på biografer under en femårsperiod, fullständigt obegripligt.

112 Skälet avseende målet att skapa nätverk för samdistribution genom att främja samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet är enligt sökandena oriktigt, eftersom det inte rör sig om ett av Mediaprogrammets mål utan enbart om en beskrivning av en av de förväntade effekterna av EFDO:s verksamhet på marknaden.

113 Vad beträffar de skäl som har framförts vid förstainstansrätten har sökandena till att börja med konstaterat att avsaknaden av en vederhäftig motivering inte kan avhjälpas med att den berörde underrättas om skälen till beslutet under domstolsförfarandet (domstolens dom av den 26 november 1981 i mål 195/80, Michel mot parlamentet, REG 1981, s. 2861). Vidare har de gjort gällande att svarandens tolkning av regeln om tre olika distributörer är felaktig. De är också av den uppfattningen att det inte kan råda några verkliga tvivel om att UIP skulle kunna återbetala ett lån även om bolagets undantag inte förnyades, eftersom om det förutsätts att denna oro var befogad skulle den ha funnits redan när EFDO beslutade att bevilja ett lån till UIP:s tyska dotterbolag för distributionen av filmen "Fuglekrigen i Kanofleskoven" ("War of the Birds") utan att kräva någon säkerhet. Sökandena anser följaktligen att detta inte var någon riktig anledning till oro.

114 De har framhållit att kravet i artikel 190 i fördraget på en vederhäftig, klar och relevant motivering gör sig gällande lika mycket för den myndighet som genom delegation har mottagit beslutanderätt, det vill säga EFDO, som för den delegerande myndigheten, i detta fall kommissionen (det ovannämnda målet Cour

Meroni och dom av den 4 juli 1963 i mål 24/62, Tyskland mot kommissionen, REG 1963, s. 129; svensk specialutgåva, häfte 1). När beslutet dessutom har en nyskapande karaktär skall institutionen utförligt redogöra för sitt resonemang (domstolens dom av den 26 november 1975 i mål 73/74, Groupement des fabricants de papiers peints m. fl. mot kommissionen, REG 1975, s. 1491; svensk specialutgåva, häfte 2). Skälen för att avslå sökandenas ansökningar var således fullständigt otillräckliga. Även om EFDO enligt föreskrifterna i ett givet fall har rätt att avslå ansökningar utan att lämna någon motivering, omfattas dessa föreskrifter inte desto mindre alltjämt av fördraget.

115 Kommissionen har hävdat att även denna tredje grund skall förkastas. Den har förklarat att motiveringen i det omtvistade beslutet är korrekt. Av motiveringen framgår utan tvekan de två delarna av motiveringen, av vilka den första avser UIP:s ovissa ställning och förmåga att återbetala ett lån och den andra avser det allmänna villkoret om samarbete mellan bolag som tidigare har verkat isolerat, vilket är den princip som ligger bakom regeln om tre olika distributörer.

Förstainstansrättens bedömning

116 Det skall inledningsvis erinras om att avsaknaden av motivering eller bristfällig motivering är en grund avseende åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, som därför skiljer sig från den grund avseende oriktiga skäl i det omtvistade beslutet som tvärtom skall kontrolleras vid prövningen av om beslutet är välgrundat.

117 Det framgår av fast rättspraxis att motiveringen på ett klart och otvetydigt sätt skall visa hur den gemenskapsinstitution som är ansvarig för den ifrågasatta rättsakten har resonerat, så att de berörda kan få kännedom om skälen till åtgärden för att kunna försvara sina rättigheter och så att gemenskapsdomstolarna kan utöva sin kontroll. Det är också fast rättspraxis att frågan om huruvida en motivering av

ett beslut uppfyller kraven i artikel 190 i fördraget inte bara skall bedömas i förhållande till dess ordalydelse utan också i förhållande till sammanhanget liksom till samtliga de rättsregler som gäller på det berörda området (förstainstansrättens dom av den 28 september 1995 i mål T-95/94, Sytraval och Brink's France mot kommissionen, REG 1995, s. II-2651, punkt 52, och nämnd rättspraxis).

118 Motiveringen av det omtvistade beslutet löd på följande sätt:

"Den 5 december avslog EFDO:s kommitté de ansökningar som UIP ingivit för filmerna 'Maniaci Sentimentali' och 'Nostradamus', eftersom Europeiska gemenskapernas kommission ännu inte har beslutat om UIP:s framtida ställning i Europa. Eftersom EFDO:s låneavtal är baserade på att de filmer som mottar stöd visas på biografer under en femårsperiod, var det inte möjligt att fatta något annat beslut för att inte blanda sig i det rättsliga förfarande som UIP har inlett vid Europeiska unionens kommission.

Dessutom anser EFDO:s kommitté att UIP inte helt uppfyller de nedan angivna målen för Media-programmet:

'... skapa nätverk för samdistribution genom att främja samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet' (handlingsplan för att främja utvecklingen av den europeiska audiovisuella industrin 'Media' 1991—1995)".

119 Förstainstansrätten anser att det i den första delen av motiveringen tillräckligt klart hänvisas till det förfarande om undantag som pågår vid kommissionen som skäl för avslaget. Även om lydelsen inte är särskilt precist formulerad har sökandena inte

kunnat hysa några tvivel om dess betydelse. Det var utan tvekan känt inom hela filmindustrin, och säkerligen för UIP:s dotterbolag, att UIP hade ansökt om förnyat undantag med stöd av artikel 85.3 i fördraget. När EFDO angav att den inte kunde "blanda sig i" detta förfarande, måste för övrigt sökandena rimligtvis ha förstått att en sådan juridisk person som UIP, som är part i ett förfarande om tillämpning av konkurrensregler, vare sig direkt eller indirekt genom sina dotterbolag kan erhålla ett lån inom ramen för Media-programmet.

120 Vad beträffar den andra delen av motiveringen skall uppgiften, att "UIP inte helt och hållet uppfyller Media-programmets mål [som i synnerhet är att främja] samarbetet mellan bolag som tidigare har verkat isolerat inom det nationella territoriet", rimligtvis förstås som en hänvisning till regeln att minst tre olika distributörer skall samtycka till att skapa en nytt nätverk för samarbete och till den omständigheten att det nätverk som UIP:s dotterbolag bildar, utan medverkan av andra bolag, inte uppfyller detta villkor.

121 Vad närmare bestämt gäller det förhållandet att detta mål inte uttryckligen anges i beslut 90/685, påpekar förstainstansrätten till att börja med att målet att främja kontakter och samarbete mellan distributörer som är etablerade i olika europeiska länder utgör underlag för beslut 90/685 i flera avseenden (se ovan punkterna 86 och 88). Vad beträffar det förhållandet att kommissionens meddelande om den audiovisuella politiken inte har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, kan det konstateras att meddelandet inte var hemligt och lätt hade kunnat erhållas hos kommissionen. Sökandena hade utan tvekan en kopia av detta meddelande, då det var av särskilt intresse för välunderrättade aktörer i denna klart avgränsade sektor och då de själva konstaterade i sin ansökan att meningen i det

omtvistade beslutet härrörde just från detta dokument. Läst mot bakgrund av dessa officiella dokument blir således motiveringen av det omtvistade beslutet ännu klarare och uppfyller kraven i fördraget och rättspraxis i fråga om motivering av rättsakter som går någon emot.

122 Under dessa omständigheter skall motiveringen av det omtvistade beslutet anses vara tillräcklig.

123 Av vad som har anförts ovan följer att talan inte heller kan bifallas på den tredje grunden.

124 Under dessa omständigheter skall talan i mål T-85/95 ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

125 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom sökandena har tappat mål T-85/95 och kommissionen har yrkat att sökandena skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, skall sökandena bära alla rättegångskostnader i mål T-85/95.

126 Enligt artikel 87.6 i rättegångsreglerna skall förstainstansrätten i mål där det inte finns anledning att döma i saken besluta om kostnader enligt vad den finner skäligt. I detta fall har förstainstansrätten funnit att det inte finns anledning att döma i saken i mål T-369/94. Förstainstansrätten anser att vid fördelningen av rättegångskostnaderna skall denna utgång i förevarande fall jämställas med ett ogillande av talan. Den beslutar därför att sökandena även skall bära alla rättegångskostnader i mål T-369/94.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen)

följande dom:

1) Anledning saknas att döma i mål T-369/94.

2) Talan i mål T-85/95 ogillas.

3) Sökandena skall ersätta alla rättegångskostnader.

Saggio Tiili Moura Ramos

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 19 februari 1998.

H. Jung A. Saggio

Justitiesekreterare Ordförande